

შუახვევის მუნიციპალიტეტის მერის

ა ნ გ ა რ ი შ ი

2019 წელს გაწეული საქმიანობის შესახებ

ბატონო დეპუტატებო, სხდომაზე დამსწრე საზოგადოება,

2019 წლის მთელ პერიოდში შუახვევის მუნიციპალიტეტის სინამდვილეში გაწეულია მნიშვნელოვანი საქმიანობა როგორც პოლიტიკური, ისე სოციალურ-ეკონომიკური ხაზით. განხორციელდა მთელი რიგი მასშტაბური პროექტები მუნიციპალიტეტის მდგრადი განვითარების, მუნიციპალური მომსახურების სისტემის სრულყოფისათვის.

მუნიციპალიტეტის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების უზრუნველსაყოფად გაუმჯობესდა ღონისძიებების დაგეგმვის, პრიორიტეტების განსაზღვრის, მართვის მექანიზმის სრულყოფის საქმიანობა.

2019 წელს შუახვევის მუნიციპალიტეტის ადგილობრივი ბიუჯეტის ასიგნებებმა 13664.900 ლარს მიაღწია, რაც საგრძნობლად აღემატება 2018 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს.

აღნიშნული თანხის ძირითადი ნაწილი 7821.900 ლარი წარმართული იყო ინფრასტრუქტურული და სხვა კეთილმოწყობითი ღონისძიებების დასაფინანსებლად.

2019 წლის ბიუჯეტის შემოსულობების ძირითადი წყაროა სახელმწიფო მმართველობის სხვადასხვა ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტები და გადასახადები, სადაც დაგეგმილი იყო 12424720 ლარი. შესრულება შეადგენს 12136370 ლარს.

მათ შორის:

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკიდან გამოყოფილი 12424720 ლარი;

დამატებითი ღირებულების გადასახადია - 250.000 ლარი;

ქონების გადასახადი - 3450.000 ლარი, სპეც. ტრანსფერი-2300.000 ლარი;

სხვა შემოსავლებია - 588.615 ლარი -შესრულება-97,94 პროცენტი.

2019 წლის ბიუჯეტის ხარჯების დაზუსტებული გეგმა 13664900, შესრულება-97.7% -ს შეადგენს.

2019 წლის ბიუჯეტი ძირითადად აკმაყოფილებდა იმ ძირითად პრინციპებს, როგორც არის ყოვლისმომცველობა, გამჭვირვალობა, ანგარიშვალდებულება, დამოუკიდებლობა, ერთიანობა და სხვა. ამასთან ერთად უნდა შევნიშნოთ, რომ ბიუჯეტის ფორმირება უნდა ემყარებოდეს ზუსტ გათვლებს და არ უნდა საჭიროებდეს სისტემატურ კორექტირებას. ვფიქრობ, ეს ხარვეზი შემდგომისთვის გასათვალისწინებელია. გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ ბიუჯეტის დაგეგმილი ასიგნებებიდან აუთვისებელი თანხები არ უნდა რჩებოდეს.

1. ინფრასტრუქტურის მშენებლობა, რეაბილიტაცია და ექსპლოატაცია

როგორც აღვნიშნეთ, 2019 წელს ამ ხაზით დაგეგმილი იყო 7821,900 ლარის 76 ღონისძიება, რომელთაგან შესრულებული იქნა 7642451 ლარის სამუშაოები.

ინფრასტრუქტურული ღონისძიებებისთვის გამოყოფილი თანხების ათვისებამ 97,7 პროცენტი შეადგინა.

კეთილმოწყობის ღონისძიებები

2019 წელს ინფრასტრუქტურული ღონისძიებებიდან მნიშვნელოვანი თანხა წარიმართა კეთილმოწყობის ღონისძიებებზე: განხორციელდა 34 პროექტი. ესენია:

1. ხიმშიაშვილის ქუჩაზე ასასვლელი კიბეების რემონტი - 4678 ლარი;
2. სოფელ ბუთურაულში საბავშვო ბაღის მოწყობა -102991 ლარი;
3. დაბა შუახევში სასაფლაოსთან ასასვლელი გზის მოწყობა -10974 ლარი;
4. მეწყერსაწინააღმდეგო ღონისძიება -26 500 ლარი;
5. ადმინისტრაციული შენობის სახურავზე თოვლდამჭერის მოწყობა -5601 ლარი;
6. ჭვანის ცენტრში საცალფეხო ბილიკის მოწყობა -7377 ლარი;
7. შიდა საუბნო გზების რეაბილიტაცია (მუნიციპალიტეტის სხვადასხვა თემის 32 საუბნო გზა) -453500 ლარი;
8. ცინარეთისა და გომარდულის სამედიცინო პუნქტების რემონტი -7200 ლარი;
9. ბარათაულის საცალფეხო ხიდის მშენებლობა -10200 ლარი;
10. გზებზე მოსაცდელეების მშენებლობა - რეაბილიტაცია -15800 ლარი;
11. ჟანივრში სანიაღვრე არხის მოწყობა -8677 ლარი;
12. ნაღვარევის ცენტრში გზაზე ნაპირსამაგრის მოწყობა -69000 ლარი;
13. საგზაოში ჩასასვლელი კიბეებისა და საცალფეხო ხიდის რეაბილიტაცია;
14. ბარათაულის ცენტრის კეთილმოწყობა -47884 ლარი;
15. სოფელ ოლადაურის ცენტრის კეთილმოწყობა -29777 ლარი;
16. დღვანის ცენტრის კეთილმოწყობა -44884 ლარი;
17. დაბა შუახევის ბაღის ეზოს კეთილმოწყობა -22000 ლარი;
18. რიკიხიდის უბანში 9 აპრილის მემორიალის მიმდებარე ტერიტორიის კეთილმოწყობა -57284 ლარი; .
19. დაბაში ადმინისტრაციული შენობის რემონტი პროფესიული სასწავლებლის განთავსებისთვის -181042 ლარი; ათვისებულია 144038ლარი გარდამავალი.
20. ბათუმი - ახალციხის საავტომობილო (რუსთაველის ქუჩა) გზაზე დაბა შუახევში ქვეითა მოსიარულეთათვის საფეხმავლო ტროტუარის მოწყობა -1041000 ლარი;
21. სამთო იალაღებზე შიდა ელექტროგადამცემი ხაზის მოწყობა -1239998 ლარი;
22. ჭვანის ცენტრის კეთილმოწყობა -88888 ლარი;
23. ბრილის ცენტრის კეთილმოწყობა -33907 ლარი;
24. ჯაბნიძეების ბაგა-ბაღის მშენებლობა -272856 ლარი; ათვისებულია 18000 ლარი, ორწლიანი.
25. გოგამეების სოფლის სახლის კეთილმოწყობა -33999 ლარი;
26. ლაკლაკეთის დაწყებითი სკოლის მშენებლობა -32200 ლარი;
27. დაბის სპორტკომპლექსის რემონტი და საჭიდაო დარბაზის მიშენება -157631ლ;
28. ხაბელაშვილების ბაღის მშენებლობა -216532 ლარი;

29. დაბაში თამარ მეფის ქუჩაზე სკვერის, კიბეების და ღობის მოწყობა -118492 ლარი; ათვისებულია 114350 ლარი, გარდამავალი.

30. ხიჭაურის საბავშვო ბაღის ეზოს კეთილმოწყობა -69900 ლარი;

31. კვიახიძეების მუზეუმის რემონტი -18100 ლარი;

32. სოფელ მახალაკიძეებში სველი წერტილის მშენებლობა -9590 ლარი;

33. მეწყერსაწინააღმდეგო ღონისძიებები (ობიექტზე)-68996 ლარი;

34. ხიჭაურის ცენტრის კეთილმოწყობა -114910 ლარი.

წყალმომარაგების უზრუნველყოფის ღონისძიებები

2019 წლის ადგილობრივი ბიუჯეტიდან მნიშვნელოვანი ასიგნებანი გათვალისწინებული იყო წყალმომარაგების ღონისძიებებზე:

სულ მალე შუახევის მუნიციპალიტეტში დაიწყება წყალმომარაგებისა და წყალანირების სისტემების გაწმენდის პროგრამა. პროგრამის ბიუჯეტი 59,5 მილიონი ევროა. აქედან შუახევეზე გათვალისწინებულია 8.961.519 ევრო. პროგრამა ითვალისწინებს ცენტრალური წყალმომარაგების და წყალანირების სისტემების გაწმენდას, სველი წერტილების მოწყობას.

წყალმომარაგების სამუშაოებიდან ყველაზე მნიშვნელოვანი პროექტია სხალთის ხეობიდან სოფლების ფურტიო-ბუთურაული-ნენიის სასმელი წყლის მაგისტრალის მშენებლობა, რომლის საპროექტო ღირებულება 5 მილიონი ლარია. მშენებლობა 2015 წელს დაიწყო და 2019 წელს დასრულდა. წლის განმავლობაში მოსახლეობის წყალმომარაგების გასაუმჯობესებლად განხორციელდა 12 პროექტი. ესენია:

1. სხალთის ხეობიდან ფურტიო - ბუთურაული - ნენიისათვის სასმელი წყლის მაგისტრალის მშენებლობა -4248 511 ლარი;
2. სოფელ შუბანში სასმელი წყლის სათავე ნაგებობის მოწყობა -13199 ლარი;
3. დაბა შუახევის გორხანაულის უბნის უბნის წყლის მაგისტრალზე მიერთება -27 000 ლარი;
4. სოფელ გორში სასმელი წყლის მოყვანა -99997 ლარი;
5. სოფელ ცეკვაში სასმელი წყლის მოყვანა -59978 ლარი;
6. სოფელ სხეფში სასმელი წყლის მოყვანა -63 484 ლარი;
7. სოფელ კობალთაში სასმელი წყლის მოყვანა -38888 ლარი, ათვისებულია 11000ლარი, ორწლიანი.
8. სოფელ ჩანჩხალოსა და ნიგაზეულში წყალსადენების შიდა ქსელის მოწყობა -890 000 ლარი;
9. სოფელ ფურტიო, ბუთურაულსა და ნენიაში წყალსადენების შიდა ქსელის მოწყობა (ორწლიანი) -978 000 ლარი;
10. სოფელ მახალაკიძეების რაბათის უბანში სასმელი წყლის მოყვანა -30879 ლარი;
11. შუბნის თემის კვესაური-დარჩიძეების სასმელი წყლის მაგისტრალის რეაბილიტაცია -47685 ლარი;

12. სოფელ კობალთაში სასმელი წყლის მოყვანა (ორწლიანი) -40000 ლარი.

ინფრასტრუქტურის ხაზით მუშაობს შემდეგი მიზნობრივი პროგრამები

1. შუახევის მუნიციპალიტეტის გარე განათების მიზნობრივი პროგრამა, პროგრამის ბიუჯეტი -159 200 ლარი;
2. შუახევის მუნიციპალიტეტის დაბა შუახევისა და ხიჭაურის სანიტარული დასუფთავების მიზნობრივი პროგრამა; პროგრამის ბიუჯეტი - 15 000 ლარი,
3. უპატრონო, მაწანწალა ცხოველების თავშესაფარში გადაყვანის მიზნობრივი პროგრამა; პროგრამის ბიუჯეტი -15 000 ლარი,
4. სამთო საძოვრებზე მგზავრთა უფასო ტრანსპორტირების მიზნობრივი პროგრამა; პროგრამის ბიუჯეტი -35 000 ლარი.

ამასთან უნდა შევნიშნოთ, რომ მოსახლეობის წყალმომარაგების საკითხი საჭიროებს შემდგომ ყურადღებას, ზრუნვას. მოსაწყობია რიგი სათავე ნაგებობები, გამწმენდები. მეტი ყურადღება უნდა დაეთმოს წყლის ხარისხს, წყალსადენის სისტემას და სანიტარულ-ჰიგიენურ მდგომარეობას.

მიმდინარე წლისთვის ინფრასტრუქტურის ხაზით დაგეგმილია 12 კაპიტალური პროექტი, რომელთა საერთო დაფინანსება 4 222 000 ლარია. კაპიტალური პროექტების რაოდენობა წლის ბოლომდე საგრძნობლად გაიზრდება აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ბიუჯეტიდან წლის ბოლომდე გადმონაწილებული ასიგნებების ხარჯზე. ჩვენი ამოცანაა ყველა პროექტი სრულყოფილად, ხარისხიანად, განსაზღვრულ ვადებში განვახორციელოთ.

საგზაო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა, რეაბილიტაცია, მოვლა, შენახვა

წლის განმავლობაში ჯეროვანი ყურადღება ექცეოდა საგზაო ინფრასტრუქტურის შემდგომი მოწესრიგების საკითხებს.

ადგილობრივი ბიუჯეტის დაფინანსებით შიდა სასოფლო გზების რეაბილიტაციასა და ბეტონის საფარის მოწყობას მოხმარდა 515 500 ლარი, სამუშაოები ჩატარდა 32 გზაზე.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის საგზაო დეპარტამენტის დაფინანსებით განხორციელდა:

- ბეტონის საფარის მოწყობა 17 395 გრძივ მეტრ გზაზე, 6250 კუბური მეტრის მოცულობით;
- შავი საფარი (ასფალტი) დაირგო 12 211 გრძივ მეტრზე;
- აშენდა სამი ახალი ხიდი (ოქროპილაურის, დღვანის, წყალსაყრის);
- რეაბილიტაცია ჩატარდა ერთ ხიდს (ტომაშეთი);

– ადგილობრივი მნიშვნელობის გზების ავარიულ მონაკვეთებზე მოეწყო 48 ხელოვნური ნაგებობა (გაბიონები, საყრდენი კედლები);

– ზღუდარები და კიუვეტები მოეწყო 3 ობიექტზე.

სულ შუახევის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებულ გზებზე დეპარტამენტის დაფინანსებით განხორციელდა 12,6 მილიონი ლარის საგზაო სამუშაოები. 5 მიმართულებით რეაბილიტირებულია 12.911 გრძივი კილომეტრი.

წლის განმავლობაში სერიოზული ყურადღება ექცეოდა მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის უზრუნველყოფას პირველი ხარისხის (სამასალე) და მეორე ხარისხის (საშემე) მერქნის ფონდებით. ჩვენს მოსახლეობას გამოეყო სამასალე -1500 კუბ. მეტრი და საშემე-18 000 კუბური მეტრი ხე - ტყე.

წელს მოსახლეობის ხე-ტყის მასალებით მომარაგების მიზნით გაყვანილი იქნა 7.000 გრძივი მეტრი ახალი საავტომობილო გზა, შეკეთებული იქნა 12.000 გრძივი მეტრი. ტყის განახლების მიზნით დაირგო 70 ძირი ნერგი. მთა ღომაზე შემოიღობა 70 ჰექტარი. ტყის მავნებლებთან ბრძოლის მიზნით სხვადასხვა ადგილებში განთავსდა 1200 ცალი მწერსაჭერი ხაფანგი.

როცა ინფრასტრუქტურის ხაზით გაწეულ საქმიანობაზე ვსაუბრობთ, არ შეიძლება გვერდი ავუაროთ იმ გარემოებას, რომ სრული სახელმწიფოებრივი წესრიგი არ არის დამყარებული ქონების აღრიცხვის, გასხვისების, არენდით გაცემის საქმეში. ცალკეულ პირებს ერიცხებათ დიდი ოდენობით დაგროვილი (გადაუხდელი) საიჯარო დავალიანებები. სათანადოდ არ ტარდება სასაქონლო მატერიალურ ფასეულობათა ინვენტარიზაცია.

გასაუმჯობესებელია ინფრასტრუქტურული ღონისძიებების დაგეგმვის, პრიორიტეტების შერჩევის მექანიზმი, პროექტების მომზადების ხარისხი, სამშენებლოდ მიწის ნაკვეთების გამოყოფის, შესაბამისი ნებართვების მიღების პრაქტიკა. ხშირია საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის ცვლილებები უშუალოდ მშენებლობის მიმდინარეობის პროცესში, რაც მშენებლობის გაჭიანურებას უწყობს ხელს.

სერიოზული ხარვეზებია ნარჩენების მართვის საკითხებში, არ არის ჩამოყალიბებული ნარჩენების მართვის ერთიანი მექანიზმი, რომელიც უზრუნველყოფს მის პრევენსიას, ნარჩენების უსაფრთხო გზით დამუშავებას, მის დროულ გატანას, ობიექტის მიმდებარე ტერიტორიის მოწესრიგებას მანამ, სანამ ამა თუ იმ ობიექტის მიღება ხდება. უნდა ამაღლდეს ცალკეული ობიექტების მეპატრონეთა როლი და პასუხისმგებლობა ეზო-მიდამოს სანიტარული წესრიგის უზრუნველყოფისთვის.

ინფრასტრუქტურის ხაზით სრულად უნდა განვავითაროთ მუნიციპალური დაგეგმვის პროცესი, სწორად განვსაზღვროთ განვითარების პრიორიტეტები, სრულყოფით მათი განხორციელების მექანიზმი. უნდა გაუმჯობესდეს სივრცით-ტერიტორიული მოწყობის, შესრულების შემოწმებისა და კონტროლის მექანიზმი.

გაუმჯობესებას მოითხოვს იურიდიული პირებიდან ტერიტორიის დაგვა-დასუფთავების მოსაკრებლისა და არასაცხოვრებელი ფართის იჯარის ამოღების საქმიანობა. ცალკეულ პირებს ერიცხებათ არგადახდები, რაც ყოვლად მიუღებელია და მომავალში ამ გარემოებას ვერ შევურიგდებით.

სერიოზულ ყურადღებას საჭიროებს მგზავრთა მომსახურების საკითხი. შპს „შუახევის ავტოსატრანსპორტო საწარმო“ სათანადოდ ვერ არეგულირებს მარშრუტებს, ტარიფებს, პარკის განახლებას, რის გამოც ხშირია მოსახლეობის შენიშვნები. ვფიქრობთ, ამ საქმეს მეტი ყურადღება სჭირდება.

არასამთავრობო ორგანიზაციის დახმარებით მომზადდა და საკრებულოს სხდომაზე (27.12.2019 წ.) დამტკიცდა შუახევის მუნიციპალიტეტის მდგრადი განვითარების სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა. ჩვენი ამოცანაა ყველაფერი ვიღონოთ მის განსახორციელებლად.

2. სოფლის შემდგომი განვითარება

2019 წელს მნიშვნელოვანი ღონისძიებები განხორციელდა სოფლის შემდგომი განვითარების ხაზით. გრძელდება ჭვანის ხეობის საზაფხულო იალაღების ელექტრომომარაგების უზრუნველყოფის სამუშაოები, შიდა დაქსელვა და წელს ყველა მთა მიიღებს ენერჯიას. სოფლის მხარდაჭერის პროგრამით განხორციელდა 87 ღონისძიება, რაზედაც დაიხარჯება 760000 ლარი. აქედან:

- საგზაო ინფრასტრუქტურის ხაზით -19 პროექტი;
- წყალმომარაგების -8 პროექტი;
- გარე განათებების მოწყობის -50 პროექტი.

მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს 152 კერძო კომპანია, ფერმერია-1506 პირი.

ასეულობით ოჯახი სარგებლობს სოფლის მეურნეობის ხაზით მოქმედი მიზნობრივი პროგრამებით.

მეწყერსაწინააღმდეგო პროცესების პრევენსიის მიზნით განხორციელდა 64000 ლარის სამუშაოები (ფერდსამაგრი კედლების მოწყობა).

ფუნქციონირებს 4 „ამაგი“ (აქტიურ მოქალაქეთა ადგილობრივი გაერთიანება), ჭვანის, მარეთის, ზამლეთის, უჩამბის, რომლებშიც ყველა სოფლის წარმომადგენელია გაერთიანებული.

შენდება ლოჯისტიკის ცენტრი. სამი რაიონის ბაზაზე (ხულო, შუახევი, ქედა) დასრულდა მრავალწლიანი კულტურების სანერგე და საჩითილე მეურნეობის მოწყობა. მოეწყო კენკროვანი ხეხილის ორი სადემონსტრაციო ნაკვეთი (გომარდული, ნენია), შემოტანილი იქნა დაავადებებთან მედეგი სხვადასხვა თესლი თავისი ორგანულ-მინერალური სასუქით და გაუნაწილდა ფერმერებს. გორხანაულში გაიხსნა ვეტერინარული კლინიკა.

ამასთან, მუნიციპალიტეტში სოფლის მეურნეობის შემდგომი განვითარება მოითხოვს მეტ ყურადღებას, მეტ ძალისხმევას.

განსაკუთრებულ ყურადღებას მოითხოვს გარემოს დაცვის, ტყის რესურსების გამოყენების საკითხები. უნდა ვიფიქროთ დაცული ტერიტორიების შექმნის საკითხებზე.

წლის განმავლობაში სათანადო ყურადღება ეთმობოდა სხვადასხვა საერთაშორისო გამოფენებზე მუნიციპალიტეტის სამრეწველო პოტენციალის წარმოჩინების სარეკლამო საქმიანობას. შუახევის მუნიციპალიტეტი ფართოდ იყო წარმოჩენილი საერთაშორისო

ტურისტულ გამოფენებზე: „ბათუმი-ექსპო-2019“-ზე, „აგრობათუმი-2019“, ასევე ღვინის, ყველის თუ თაფლის ფესტივალებზე.

პერიოდულად ხორციელდებოდა წვრილი და საშუალო ბიზნესის წახალისების, ფერმერული მეურნეობების შექმნის, კოოპერაციული მეურნეობების განვითარების ხელშემწყობი ღონისძიებები.

მთავარი ყურადღება უნდა მიექცეს ადგილობრივი ბუნებრივი რესურსების გამოყენებას, მათ ბაზაზე წარმოების განვითარებას, მოსახლეობის ადგილზე დასაქმებას, მათი შრომისა და ცხოვრების პირობების გაუმჯობესებას.

მნიშვნელოვანი ღონისძიებები ტარდება გენდერული თანასწორობის ხაზით. წელს პირველად ამოქმედდა მიზნობრივი პროგრამა: „სოფლად მცხოვრები ქალები სოციალურ - ეკონომიკური გაძლიერებისთვის“, რომლის განხორციელებისთვის ადგილობრივი ბიუჯეტიდან გამოიყო -9000 ლარი. წახალისდა სამი მეწარმე ქალი.

3. განათლების, კულტურის, სპორტის განვითარების ხელშეწყობა, სკოლამდელი დაწესებულებების ქსელის გაფართოება

განათლების სფერო ჩვენი ქვეყნის ერთ-ერთი პრიორიტეტია. საქართველოს კანონმდებლობა ითვალისწინებს მუნიციპალიტეტის უფლებამოსილებებს და მონაწილეობას სკოლამდელი და სკოლის გარეშე ზოგადი და პროფესიული განათლების სფეროში. 2019 წელს ეს სფერო ადგილობრივი ბიუჯეტიდან 2002060 ლარით იყო დაფინანსებული.

აშენდა სოფელ ლაკლაკეთის დაწყებითი სკოლა. აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს დაფინანსებით დაიწყო შუახევის საჯარო სკოლის მშენებლობა. მალე გაიხსნება პროფტექნიკური სასწავლებლის „ბლექსი“-ს ფილიალი..

2019 წელს ჩატარდა 45 კულტურული ღონისძიება. ამ ღონისძიებებიდან აღსანიშნავია შუამთობა, ჯვარიმინდვრობა, შუახეობა, ზამლეთობა და სხვა მასშტაბური ზეიმები, რომლებიც ჩვენი ცხოვრების განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენს.

ამასთან, უნდა აღვნიშნოთ, რომ საჭიროა ამაღლდეს კულტურული, სანახაობითი ღონისძიებების მომზადების ხარისხი და მათ უფრო მეტი შემეცნებითი და სანახაობრივი დატვირთვა უნდა ჰქონდეს. სისტემატური სახე უნდა მიეცეს გასვლითი ღონისძიებების ჩატარებას.

მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მუშაობს 43 საჯარო, ერთი კერძო სკოლა და ტბელ აბუსერიძის სახელობის ხიჭაურის უნივერსიტეტი. საჯარო სკოლებთან მიერთებულია 35 დაწყებითი სკოლა. ჩვენს სკოლებში სწავლობს 1698 მოსწავლე (საშუალოდ 1 სკოლაზე მოდის 40 მოსწავლე), რომელთა სწავლა-აღზრდის საქმეს ემსახურება 744 პედაგოგი. ნიშანდობლივია ის გარემოება, რომ საშუალოდ ერთ პედაგოგზე 2,5 მოსწავლე მოდის. ასეთ პირობებში, დამეთანხმებით, სწავლის ხარისხი უფრო მაღალი უნდა იყოს.

მიუხედავად ამისა, ჩვენი სკოლები კვლავ განიცდიან სპეციალისტი კადრების ნაკლებობას. ცალკეულ სკოლებში გვაქვს ვაკანსიები, რაც უარყოფითად მოქმედებს სწავლის ხარისხზე. რიგ სკოლებში 20 მოსწავლეზე ნაკლები ბავშვია.

დადებითი ტენდენციებია კულტურის სფეროში. ა(ა)იპ შუახევის კულტურის ცენტრის ბაზაზე ჩამოყალიბებული ცალკეული ანსამბლები წარმატებით გამოდიან არა მარტო საქართველოში, არამედ საზღვარგარეთის ქვეყნებში გამართულ ფოლკლორულ ფესტივალებზე. ამ მხრივ აღსანიშნავია ანსამბლები: „შუახევი“, „ფესვები“, „ზე-კართან“ და სხვა, რომელთა საქმიანობას შემდგომი განვითარება სჭირდება.

დადებითი ტენდენციებია სახელოვნებო სკოლის მუშაობაში. შეიქმნა ბავშვთა ანსამბლი. ეს სასიკეთო ტენდენციები შემდგომ მხარდაჭერას, განვითარებას სჭირდება.

მუნიციპალიტეტის ცხოვრებაში მნიშვნელოვანია გაზეთ „შუახევის“ როლი. ჩვენი მხრიდან მეტი მხარდაჭერა სჭირდება გაზეთის რედაქციას მისი ფინანსური უზრუნველყოფისა და გავრცელების საქმეში.

გასულ წელს დაბა შუახევიში გაიხსნა საზოგადოებრივი ცენტრი და უფასო იურიდიული დახმარების საკონსულტაციო ცენტრი.

სპორტი

ჯეროვანი ყურადღება ექცევა სპორტის შემდგომ განვითარებას. გრძელდება დაბის ცენტრალური საფეხბურთო მოედნის რეკონსტრუქციის, სპორტული კომპლექსის განვითარების სამუშაოები.

წლის განმავლობაში ჩატარდა 83 სპორტული ღონისძიება.

ა(ა)იპ შუახევის სასპორტო სკოლასთან ფუნქციონირებს 21 სექცია. 2019 წელს ა(ა)იპ შუახევის სასპორტო სკოლა დაფინანსებული იყო 195 515 ლარით, ხოლო ა(ა)იპ ფეხბურთისა და რაგბის განვითარების სკოლა-80 500 ლარი. ვფიქრობ, ამ მხრივ გაღებული ყოველი თეთრი უნდა იყოს შედეგზე ორიენტირებული და სამომავლოდ მეტი მუშაობა, მასობრივ-სპორტული საქმიანობის გააქტიურება მოგვიწევს. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს ცხოვრების ჯანსაღი წესის პროპაგანდას, ახალგაზრდების მასიურ ჩაბმას სპორტის ცალკეულ სახეობებში.

უნდა დაჩქარდეს დაბის საფეხბურთო მოედნის რეაბილიტაციის, კეთილმოწყობის სამუშაოები. უნდა შევქმნათ მრავალმხრივი ფუნქციით დატვირთული სპორტული ბაზა, რომელიც ჩვენი ახალგაზრდობის ძირითადი საყრდენი გახდება. მეტი ასიგნებები გვჭირდება სპორტული ბაზების მოსაწყობად, სპორტული ინვენტარის შესაძენად.

სკოლამდელი აღზრდა

2019 წელს გაფართოვდა სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების ქსელი. დასრულდა ბუთურაულის საბავშვო ბაგა-ბაღის სამშენებლო სამუშაოები. შენდება სოფელ ჯაბნიძეების ბაგა-ბაღი, რომელიც წელს დასრულდება. მუნიციპალიტეტის მასშტაბით ფუნქციონირებს 12 სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულება, რომლებშიც 530 სკოლამდელი ასაკის ბავშვი დადის. აღსაზრდელთა სასწავლო-სააღმზრდელო პროცესს ემსახურება 172 თანამშრომელი. ბაგა-ბაღებში სისტემატურად ტარდება სხვადასხვა სახის შემეცნებით-გასართობი ღონისძიებები, აქტივობები.

ასევე ქართულ-პოლონური ასოციაციის „კვიტას-გეორგიკას“ ეგიდით გახსნილი 9 ალტერნატიული ბაღი (ნენიაში, ოლადაურში, კვიახიძეებში, მაწყვალთაში, დღვანში, ჯაბნიძეებში, ქიძინიძეებში, ნაღვარევში) და ერთი სასკოლო მზაობის ჯგუფი (დაბა

შუახვევში), სადაც ასოციაციის მიერ გადამზადებული კადრები არიან დასაქმებული. ალტერნატიულ ბაგა-ბაღებში გაერთიანებულია 88 აღსაზრდელი. სულ კი სკოლამდელი აღზრდის სიკეთით სარგებლობს 618 ბავშვი.

2019 წლისთვის სკოლამდელი აღზრდის სფერო დაფინანსებული იყო 1.270.700 ლარით.

ახალგაზრდობასთან მუშაობა, ტურიზმი

ადგილობრივი თვითმმართველობის ყოველდღიური ზრუნვის საგანია ახალგაზრდობის პოტენციალის სრულად ამოქმედება, მათი შესაძლებლობების მაქსიმალური გამოყენება.

2019 წელს ახალგაზრდული ღონისძიებები დაფინანსებულია 29.000 ლარით. ჩატარდა ბევრი საინტერესო ღონისძიება, ექსკურსია, ლაშქრობები, ახალგაზრდული ტურები.

უკრაინის ქალაქ ნოვოიაგოროვსკსა და შუახვევის მუნიციპალიტეტს შორის. გასულ წელს გაფორმდა მემორანდუმი, რომელიც ითვალისწინებს ორ მუნიციპალიტეტს შორის მეგობრულ ურთიერთობებს, ორმხრივი კულტურული კავშირების გაღრმავებას, ასევე საერთო ინტერესების გათვალისწინებით განათლების, კულტურის, სპორტის, ხელოვნების, ტურიზმის სფეროების განვითარებაში ხელშეწყობას. მსგავსი მეგობრული კონტაქტები მეტი გვჭირდება.

მეტი ყურადღება უნდა დაეთმოს ახალგაზრდობის დასაქმების, ადგილზე დამაგრების საკითხებს. ისინი აქტიურად უნდა ჩავრთოთ ბიზნესის სფეროში, ხალხური რეწვის, ძველი ტრადიციების აღდგენა-განვითარების საქმიანობაში. მეტი უნდა ვიზრუნოთ კერძო ინიციატივების გამოვლენის, მხარდაჭერის, წახალისების ხაზით.

ტურიზმი ჩვენი მომავალია და ამ საქმეს ჯეროვანი ყურადღება სჭირდება. დიდი ძალისხმევა გვმართებს ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარების, ჩვენი საკურორტო ადგილების ტურისტული პოტენციალის მაქსიმალური გამოყენებისთვის.

აჭარის ტურიზმის დეპარტამენტის ძალისხმევით მზადდება ჭვანის ხეობის ტურისტული პოტენციალის გამოყენების, ახალი ტურისტული მარშრუტების შექმნის პროგრამა. ეს მისასალმებელია. ანალოგიური ღონისძიებების საჭირო სხვა საკურორტო ადგილების მიმართებაში.

საამისოდ სრულად უნდა იქნეს გამოყენებული მუნიციპალიტეტის მასშტაბით არსებული ბუნებრივი, ისტორიული თუ კულტურული რესურსი, ყველა საკურორტო ადგილი, ჩვენი ყოფა, კულტურა, ტრადიციები, ჩვენი შესანიშნავი ბუნება.

ამ მიმართებით მეტი მუშაობა მართებს ტურიზმისა და ახალგაზრდობის საქმეთა განყოფილებას, შესაბამის სამსახურს, დარგის კურატორს, მთლიანად მუნიციპალიტეტს. საჭიროა აქტიურად ვითანამშრომლოთ როგორც აჭარის, ისე საქართველოს ტურიზმის დეპარტამენტთან, უნდა მომზადდეს საცნობარო-სანახაობით სარეკლამო რგოლები, ფართოდ უნდა წარმოვაჩინოთ ჩვენი შესაძლებლობები, პოტენციალი, ბუნება. უნდა განვაავითაროთ საოჯახო სასტუმროების ქსელი, მოვამზადოთ კადრები, ახალი ტურისტული მარშრუტები.

ბუნებრივია, ტურისტების, ვიზიტორების მოსამზადებლად გვესაჭიროება სათანადო ინფრასტრუქტურა და რაც ყველაზე მთავარია, სუფთა, მიმზიდველი გარემო. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს მყარი ნარჩენების მართვის, სოფლების, დასახლებული უბნების, გზების, გზის პირების, მდინარეთა აუზების დასუფთავებას, უმკაცრესი სანიტარულ-ჰიგიენური წესრიგის დაცვის საკითხებს. საამისოდ ყველა ღონე და საშუალება უნდა იქნას გამოყენებული.

შუახვევის მუნიციპალიტეტი საკმაოდ ცნობადი გახადა სოფელ ბუთურაულის წყალმა. ანალოგიურად შესაძლებელია დავაინტერესოთ ვიზიტორები ჩვენი სხვა მინერალური (უჩამბა, ბაბანური, ბოგილი, წყალამპარა, მარეთი) და თერმული (შუახვევის აბანო, ტომაშეთის, გუდნის, ჩანჩხალოს აბანოები) წყლებით, სოფელ ჩანჩხალოს მღვიმით, ნამდნარის თუ ფიჭვნარის ტყეებით, მდინარეებით, ტბებით, ალპური საძოვრებით და ა.შ.

4. ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის ღონისძიებები

ჩვენი მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის საკითხები მერიის საქმიანობის ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა. 2019 წელს აღნიშნული მიმართულება დაფინანსებული იყო 976180 ლარით.

ადგილობრივი ბიუჯეტის დაფინანსებით მუშაობდა 12 მიზნობრივი პროგრამა, ეს პროგრამებია:

1. ცერემბრალური დამბლით დაავადებულ ბავშვთა აბილიტაცია - რეაბილიტაციის კურსებზე მგზავრობის ხელშეწყობის მიზნობრივი პროგრამა - 39678 ლარი, პროგრამით ისარგებლა 32 ბენეფიციარმა;

2. თემებზე დაფუძნებული მობილური გუნდის მომსახურების მიზნობრივი პროგრამა ფსიქიკური აშლილობის მქონე პირებისთვის, 85200 ლარი;

3. პარკისონით დაავადებულ მოქალაქეთა მედიკამენტებით უზრუნველყოფის პროგრამა, 586 ლარი;

4. სოციალურად დაუცველი ფენებისათვის ყოველდღიური ერთჯერადი უფასო კვების უზრუნველყოფის პროგრამა 45 000 ლარი, პროგრამით სარგებლობდა 42 ბენეფიციარი;

5. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მცხოვრებ 4 და მეტ 18 წლამდე ასაკის მრავალშვილიან ოჯახებზე ერთჯერადი მატერიალური დახმარების პროგრამა, 63000 ლარი, პროგრამით ისარგებლა 63 ოჯახმა;

6. გაჭირვებულ ოჯახებზე გარდაცვლილ პირთა დასაფლავებისთვის გასაცემი ერთჯერადი მატერიალური დახმარების პროგრამა, 188000 ლარი, დახმარება გაეწია 46 ოჯახს;

7. უკიდურესად გაჭირვებულ, საცხოვრებელი სახლების მქონე და უსახლკარო ოჯახებზე ერთჯერადი ფინანსური დახმარების პროგრამა, 110700 ლარი, პროგრამით ისარგებლა 9 ოჯახმა;

8. ვეტერანებზე გაზით უზრუნველყოფის და მატერიალური დახმარების პროგრამა, 25050 ლარი, პროგრამაში ჩართული იყო 245 ვეტერანი;

9. 18 წლამდე ასაკის ბავშვებზე სპეციფიკური სამკურნალო კვების პროდუქტების შექმნისთვის ფინანსური დახმარების მიზნობრივი პროგრამა, 3260 ლარი, სარგებლობდა 1 ბენეფიციარი;

10. 18 წლამდე ასაკის დედ - მამით ობოლ ბავშვებზე ყოველთვიური მატერიალური დახმარების პროგრამა, 6510 ლარი, (ორი ბენეფიციარი);

11. დიალეზის პროგრამაში ჩართული შუახევის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მცხოვრები მოქალაქეების ტრანსპორტირების მიზნობრივი პროგრამა, 11 856 ლარი, პროგრამით სარგებლობდა 4 ბენეფიციარი;

12. სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი ოჯახებისთვის საცხოვრებელი სახლის სახურავის შექმნის პროგრამა, პროგრამა, 46 000 ლარი, პროგრამით ისარგებლა 34 ოჯახმა.

აღნიშნული პროგრამების საერთო დაფინანსებაა 453254 ლარი.

შუახევეში-პენსიონერია - 3006 ადამიანი;

შეზღუდული შესაძლებლობისაა - 1327 ლარი;

დასაქმებულია - 4516;

სოციალურად დაუცველია - 884 პირი.

მნიშვნელოვანი ყურადღება ექცეოდა სტიქიური პროცესების შესწავლას, შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებების გატარებას. მოქალაქეთა მომართვების საფუძველზე გეოლოგ-სპეციალისტების მიერ შესწავლილი იქნა 395 ოჯახი. მათ შორის: ზვავსაშიშროებაზე 67 ოჯახი; მეწყერსაწინააღმდეგო ღონისძიებებზე 11 ოჯახი. სხვადასხვა სამთავრობო პროგრამაში ჩასართავად შუამდგომლობა აღედრა სტიქიის შედეგად დაზარალებულ 57 ოჯახს (ეკომიგრანტების პროგრამა). დაკმაყოფილდა 43 ოჯახი.

მერიის სარეზერვო ფონდიდან დახმარება გაეწია სტიქიის შედეგად დაზარალებულ 17 ოჯახს, 35.504 ლარის ოდენობით. მკურნალობის თვითდაფინანსების თანხის გადახდაში დახმარება გაეწია 132 ოჯახს, სულ 74.184 ლარის ოდენობით.

მეწყერსაწინააღმდეგო ღონისძიებებს მოხმარდა 64000 ლარი.

ამასთან საჭიროა მომავალში უფრო მეტი ყურადღება დაეთმოს გარემოსდაცვითი ღონისძიებების კოორდინაციის, მეწყერული და ღვარცოფული საშიშროებების პრევენსიის, ნიადაგდაცვითი ღონისძიებების გატარებას.

ფართოდ უნდა დავნერგოთ კერძო სადაზღვევო კომპანიების მონაწილეობა ჩვენი მოსახლეობის მოძრავი თუ უძრავი ქონების, სამედიცინო დაზღვევების მიღების მიზნით. წლის განმავლობაში ასეულობით ოჯახმა ისარგებლა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ჯანმრთელობის დაცვის მიზნობრივი პროგრამით.

ამჟამად მუნიციპალიტეტის ყველა სოფელი, დასახლებული უბანი მოქცეულია ფიჭური კავშირგაბმულობის დაფარვის ქსელში. ყველა სოფელში შედის სამგზავრო ტრანსპორტი. მოსახლეობა რამდენიმე არხზე დებულობს ტელეგადაცემებს, სარგებლობს ინტერნეტ მომსახურებით. მაგრამ ყოველივე ეს არ არის საკმარისი. ჩვენი სოფლები საჭიროებენ მეტ ყურადღებას, მეტ განვითარებას. ეს პირველ რიგში ეხება გზებს, განათლების, კულტურის, სპორტის სფეროების შემდგომ განვითარებას, თხევადი გაზით უზრუნველყოფას.

ამ მიმართებით გარკვეული სტიმულის მომცემია საქართველოს კანონი „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“. აღნიშნული სიკეთით მუნიციპალიტეტის ყველა ოჯახი სარგებლობს. შესაბამისი შეღავათებით სარგებლობენ ექიმები, პედაგოგები, მრავალშვილიანი დედები, პენსიონერები, მეწარმეები. სოლიდური შეღავათია მოხმარებული ელექტროენერჯის საფასურის გადახდის მხრივ.

ჩვენი მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის საქმეს ემსახურება 12 სოფლის ექიმი და 40-ზე მეტი სამედიცინო პუნქტი. ისინი უზრუნველყოფილი არიან მაღალი გამავლობის მსუბუქი ავტომობილებით. მიუხედავად ამისა, მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის საქმეში არის გარკვეული ხარვეზები. სადღეისო მოთხოვნებს ვერ აკმაყოფილებს რაიონული საავადმყოფო. საავადმყოფოს მომსახურე პერსონალი გამუდმებით ჩივის შრომის დაბალ ანაზღაურებას, კანონით გათვალისწინებული შეღავათების მიუღებლობის გამო. ეს პრობლემა მეტად მტკივნეულია და მის გადასაჭრელად სერიოზული მუშაობა გვმართებს.

წარმატებით ხორციელდება წვევამდელთა სამხედრო-სავალდებულო სამსახურში გაწვევის ღონისძიებები. 2019 წელს საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს შეიარაღებულ ძალებში, სხვადასხვა უწყებებში გაწვეულია 84 წვევამდელი. საგაზაფხულო და სამემოდგომო გაწვევებზე აღრიცხვაზე მყოფი 1000-ზე მეტი წვევამდელიდან გამოცხადდა 289 წვევამდელი, რაც ერთობ დაბალი მაჩვენებელია. ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო გამწვევი კომისიის მიერ გადაავადება მიეცა 249 წვევამდელს. რეზერვში ჩაირიცხა 106 წვევამდელი 27 წლის ასაკის გამო. პოლიციას გადაეცა 160 წვევამდელის საქმე

საქართველოს შეიარაღებულ ძალებში სამსახური ჩვენი ახალგაზრდების უპირველესი მოქალაქეობრივი მოვალეობაა და ამ მიმართებით გვჭირდება მეტი ახსნა-განმარტებითი მუშაობა დაწყებული საჯარო სკოლებიდან დამთავრებული მმართველობის ადგილობრივი ორგანოებით.

არსებითად გაუმჯობესდა სახელმწიფო შესყიდვები. 2019 წელს გამოცხადდა 176 ტენდერი, ცალკეული იურიდიულ პირებთან გაფორმდა 266 ხელშეკრულება, ამასთან, ამ კუთხით კვლავ თავს იჩენს რიგი ხარვეზები, რაც უნდა აღმოიფხვრას. მეტი ყურადღება უნდა დაეთმოს კანონიერების დაცვას, სახელშეკრულებო ვალდებულებების შესრულების საკითხებს.

5. მმართველობის რგოლი და მომავლის ამოცანები

მნიშვნელოვანი ყურადღება ექცევა მოსახლეობასა და მერიას შორის კომუნიკაციის ეფექტური და მოქნილი მექანიზმის სრულყოფის საკითხებს. გაუმჯობესდა ადგილობრივი საჭირობოროტო საკითხების გადაწყვეტაში მოსახლეობის ჩართულობა. ბიუჯეტის ძირითადი პარამეტრების შემუშავება, პრიორიტეტების შერჩევა ხდება მოქალაქეთა აზრის გათვალისწინებით. გაიზარდა მერიის აპარატის საქმიანობის ეფექტურობა, მისი გამჭვირვალობა. მეტი ყურადღება ექცევა მოქალაქეთა მომართვებს, მათი პეტიციების განხილვა-რეაგირებას.

2019 წელს მერიაში მიღებული, რეგისტრირებული და განხილულია 7081 წერილი და კორესპონდენცია. მომზადდა და გაიგზავნა 6464 წერილი და პასუხი. განხილული,

შესწავლილი და რეაგირებულია მოქალაქეთა 3360 განცხადება. ყოველდღიურად ხდება მოქალაქეთა მიღება. წლის განმავლობაში მერიაში მიღებულია 2.700-ზე მეტი მოქალაქე. სისტემატურად ხდება მოქალაქეთა ღია, გასვლითი მიღებები. ანალიზი უკეთდება მიღების დროს დაყენებულ საკითხებს. ამოქმედდა ახალგაზრდული სამოქალაქო მრჩეველთა საბჭო.

2019 წელს მომზადდა და გამოიცა მერის 1390 ბრძანება, მათ შორის ძირითად საკითხებზე-918 ბრძანება. ათეულობით სამართლებრივი აქტის პროექტი შეტანილი იქნა საკრებულოს სხდომაზე განსახილველად. გაუმჯობესდა სამართლებრივი აქტების მომზადების პრაქტიკა, შესრულების კონტროლი. მნიშვნელოვნად მოწესრიგდა დოკუმენტებზე მუშაობა. მოწესრიგდა დოკუმენტთბრუნვა, საჯარო ინფორმაციების გაცემის პრაქტიკა. წლის განმავლობაში ცალკეულ იურიდიულ პირებზე, საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ სუბიექტებზე, მოქალაქეებზე გაცემულია ასეულობით საჯარო ინფორმაცია.

ბატონებო! თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ბოლო 25-30 წლის მანძილზე როგორც ქვეყანაში, ისე ჩვენს მუნიციპალიტეტში ბევრი გადაუჭრელი საკითხი, პრობლემა თუ ამოცანა დაგროვდა. მათი ერთბაშად, მოკლე დროში გადაჭრა, ყველა დამერწმუნება, რომ შეუძლებელია. ამის არც ფინანსური რესურსი არსებობს. ადგილობრივი ბიუჯეტის ყოველწლიური ზრდის მიუხედავად ინფრასტრუქტურული ღონისძიებებისთვის გამოყოფილი ასიგნებანი მინიმალურადაც ვერ აკმაყოფილებს სადღეისო მოთხოვნებს. ამასთან, გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ საგრძნობლად გაზრდილია ჩვენი მოსახლეობის მოთხოვნები და ამოცანები. ის რაც მისაღები იყო 15-20 წლის წინ, დღეს აღარ აკმაყოფილებს ჩვენს მოსახლეობას. ცხოვრება წინ მიდის, მოთხოვნები იზრდება.

მუნიციპალიტეტის სტრატეგიულ დაგეგმვაში მარკეტინგი მთავარ როლს ასრულებს. მარკეტინგული გეგმის მიზანია უზრუნველყოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების გეგმით გათვალისწინებული სტრატეგიებისა და კონკრეტული პროგრამების პრაქტიკული განხორციელების პროცესის მართვის ოპტიმალური სისტემების ჩამოყალიბება. რამდენად მაღალკვალიფიციურ დონეზე იქნება შემუშავებული მარკეტინგული გეგმა, იმდენად განხორციელებადი იქნება სოციალურ-ეკონომიკური პროგრამები. იგი განიხილება როგორც ღონისძიებათა სისტემა, რომელიც მიმართული იქნება მუნიციპალიტეტის სამოქმედო ტერიტორიაზე მოსახლეობის საჭიროებების დაკმაყოფილებაზე.

აუცილებლად გვესაჭიროება დამატებითი ინვესტიციების მოზიდვა. ამასთან, აქცენტი უნდა ავიღოთ სწრაფი სარგებელის მომტან ინვესტიციებზე.

ყოველი გადაწყვეტილების მიღებისას აუცილებელია ფინანსური ანალიზის გაკეთება, გარემოსთან დაკავშირებული პრობლემების გულდასმით განხილვა, ხარჯების შეფასება, მოსახლეობის ინტერესების გათვალისწინება და ა. შ.

ასევე უნდა განვიხილოთ დამატებითი მოსაკრებლის შემოღების საკითხიც.

საქმიანი კონტაქტები გვჭირდება როგორც აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ცალკეულ სამინისტროებთან, უწყებებთან, ისე საქართველოს მთავრობის წევრებთან, ცალკეულ ფონდებთან, დონორ ორგანიზაციებთან.

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დავუთმოთ სოფლის მეურნეობის განვითარების საკითხებს. აქტიურად უნდა დავუჭიროთ მხარი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების, ფერმერული მეურნეობების შექმნის ღონისძიებებს. ფართოდ უნდა

ვითანამშრომლოთ როგორც აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის, ისე საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროებთან. უნდა მოვიზიდოთ რაც შეიძლება მეტი ინვესტიცია, მაქსიმალურად უნდა ჩავერთოთ შესაბამისის მიზნობრივ პროგრამებში, სხვა სამთავრობო ღონისძიებებში, რათა ადგილზე მაქსიმალურად განვავითაროთ სოფლის მეურნეობის პერსპექტიული დარგები (მეთამბაქოეობა, მეხილეობა, მევენახეობა, მეფუტკრეობა). მუნიციპალიტეტის მასშტაბით უნდა შევქმნათ ხილის, ხორცის, რძის გადამამუშავებელი მინი საწარმოები, კოოპერატივები. მაქსიმალურად უნდა დავეხმაროთ ადგილობრივ ფერმერებს, კონკურენტუნარიანი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოების ზრდის, რეალიზაციის საქმეში.

ჩვენი მოსახლეობის დასაქმება და შესაბამისად მოსახლეობისთვის სრულფასოვანი სოციალურ-ეკონომიკური გარანტიების სისტემის შექმნა საქართველოს მთავრობის ოთხ პუნქტიანი გეგმის ერთ-ერთ უმთავრეს პრიორიტეტს წარმოადგენს და ამ მიმართებით ერთობლივი ძალისხმევა გვმართებს. მომავალში დასაქმების ხელშეწყობის მიზნით გადამწყვეტი მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს ადგილობრივი ბიზნესგარემოს სრულყოფას, ახალი პროექტების ხელშეწყობას, არსებული საწარმოო პოტენციალის მაქსიმალურ განვითარებას. ამ მხრივ განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სახელმწიფო პროგრამებში (აწარმოე საქართველოში“, „მიკრო და მცირე ბიზნესის მხარდაჭერის პროგრამა“) ჩვენი მოსახლეობის მაქსიმალური ჩართულობის უზრუნველყოფა. 2013-2019 წლებში შუახვევის მუნიციპალიტეტში გაცემული აგროკრედიტების მოცულობამ 170 ათასი ლარი შეადგინა, შეღავათიანი აგროკრედიტით ისარგებლა 400-მა საწარმომ. ვფიქრობთ, ეს მაჩვენებელი საკმარისი არ არის.

მეტი ყურადღება უნდა დავუთმოთ მოქალაქეთა ადგილობრივი გაერთიანებების (ე.წ. „ამაგი“) შექმნას. ამაგების საჭიროებები და მოთხოვნები წარედგინება აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, რომელიც საფუძვლად დაედება სამინისტროს მიზნობრივ პროგრამებსა და ქვეპროგრამებს.

როცა სოფლის მეურნეობის განვითარებაზე ვსაუბრობთ, ჩვენი ძირითადი აქცენტი უნდა გადავიტანოთ აგროტურიზმის განვითარებაზე და ამ მიმართებით გადადგმული ყოველი ნაბიჯი უნდა ემსახურებოდეს ტურისტების, ვიზიტორების მოზიდვას, მათ დაინტერესებას ჩვენი ბუნებით, ყოფით, ცხოვრებით, ტრადიციებით, წეს-ჩვეულებებით, ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტით, სურსათით. ყოველმხრივ ხელი უნდა შევუწყოთ ჩვენი საკურორტო ადგილების (გომარდული, ღომა, ჩირუხი) განვითარებას.

მიმდინარე წლისთვის დაგეგმილია ბათუმი-ახალციხის საავტომობილო გზის გასწვრივ საპიკნიკე ადგილების მოწყობა. რამდენიმე ასეთი ადგილი მოეწყობა შუახვევის (ხიჭაურიდან ზამლეთის) მონაკვეთზე. ჩვენი ამოცანაა გავხსნათ ახალი სივრცეები და ახალი ტურისტული მარშრუტები, გავაუმჯობესოთ საცნობარო-ანალიტიკური საქმიანობა, რეკლამირება და ხელი შევუწყოთ ტურისტთა მაქსიმალურ მოდინებას. ამ მიმართებით მეტი მუშაობა მართებს ტურიზმის განყოფილებას.

ბოლო 5-10 წლის მანძილზე საგრძნობლად შემცირდა შუახვევის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის რაოდენობა და მან 2014 წლის საყოველთაო აღწერით 15.300 სული შეადგინა. მოსახლეობის საერთო რაოდენობაში ძალზე დაბალია ახალგაზრდების ხვედრითი წილი. ჩვენი სოფლის მოსახლეობა მობერებულია.

საგრძობლად შემცირდა შობადობის მაჩვენებელი, საჯარო სკოლებში მოსწავლეთა კონტინგენტი. იზრდება იმ სკოლების რიცხვი, სადაც პედაგოგთა რაოდენობა მოსწავლეთა რაოდენობას აღემატება.

გამომდინარე აქედან, ჩვენი უმთავრესი ამოცანაა, დემოგრაფიული ფონის გაჯანსაღება, მიგრაციული პროცესების მართვა, ახალგაზრდობის ადგილზე დამაგრებისთვის ზრუნვა. მეტი სიფრთხილით უნდა განვიხილოთ სოფლად სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების მშენებლობის დაგეგმვის საკითხები. ყველა სფეროში გვჭირდება მომავალზე ორიენტირებული გათვლები, ღრმა ანალიზზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებები.

მუშაობის გააქტიურება მართებთ მერიის ზედამხედველობის, შიდა აუდიტის სამსახურებს.

სამომავლოდ ჩვენს საქმიანობაში მთავარი ყურადღება უნდა დაეთმოს ადგილობრივი ბუნებრივი რესურსების ბაზაზე წარმოების, წვრილი და საშუალო ბიზნესის განვითარების ღონისძიებების ხელშეწყობას, სოფლის მეურნეობის პრიორიტეტული დარგების განვითარებას, რძის წარმოების მცირე საამქროების შექმნას, რათა შევქმნათ ახალი სამუშაო ადგილებზე, დავამაგროთ, დავასაქმოთ ჩვენი ახალგაზრდობა და არათუ შევაჩეროთ მიგრაციული პროცესები, არამედ ხელი შევუწყოთ შრომისუნარიანი მოსახლეობის მობრუნებას, ჩვენი სოფლებისა და დასახლებული უბნების შემდგომ წინსვლა-განვითარებას.

გმადლობთ ყურადღებისთვის.

მერი:

ფრიდონ ფუტყარაძე